

Provkonstruktion

Här kommer ett komplett provförslag i **Religion** för **Årskurs 9** med temat **Etik och moral**, som bygger på olika moraliska dilemman. Provet innehåller resonerande frågor, bedömning och facit med exempel på svar. Provet syftar till att eleverna ska visa sin förmåga att analysera och resonera om etiska frågor och dilemman med hjälp av etiska modeller.

Syfte

Provet bedömer elevernas förståelse för olika etiska modeller, som pliktetik, konsekvensetik och sinnelagsetik, samt deras förmåga att använda dessa för att resonera kring olika moraliska dilemman och fatta välgrundade beslut.

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Etiska modeller och begrepp samt deras tillämpning i livsfrågor.	Eleven kan med viss säkerhet föra enkla och till viss del underbyggda resonemang om etik och moral.	Eleven kan föra utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang om etik och moral och göra kopplingar.

[Källa: Lgr22, Religionskunskap, Åk 7-9]

Prov

Resonerande frågor Antal poäng: 20

Besvara nedanstående frågor så noga och utförligt du kan. Skriv dina svar på baksidan eller på ett separat papper.

1. Du ser att en kompis fuskar på ett prov. Ska du anmäla det till läraren och riskera att förstöra vänskapen, eller låta det passera för att skydda kompisen? Diskutera vilka konsekvenser och plikter som påverkar ditt beslut utifrån olika etiska modeller.
2. Du hittar en plånbok på stan med mycket pengar och ett id-kort. Ska du behålla pengarna och glömma plånboken, eller försöka lämna tillbaka allt till ägaren? Resonera kring vad pliktetik, konsekvensetik och sinnelagsetik skulle rekommendera.
3. Vid en olycka kan du bara rädda en av två skadade personer. Hur väljer du vem du ska hjälpa? Diskutera hur olika etiska modeller kan vägleda ditt beslut.
4. Din vän ber dig ljuga för att skydda hen från problem. Ska du ljuga och bryta mot ärlighetsprincipen, eller säga sanningen och riskera att

skada vänskapen? Resonera kring detta med hjälp av olika etiska perspektiv.

5. Du jobbar på ett företag som tjänar pengar på produkter som skadar miljön. Ska du fortsätta ditt jobb eller säga upp dig för att stå upp för dina värderingar? Diskutera detta dilemma med fokus på etiska modeller och personliga värderingar.

Bedömning Totalt antal poäng: 20

Betyg	Andel rätt	Poäng
E	Minst 30 %	6
D	50 %	10
C	70 %	14
B	85 %	17
A	90 %	18-20

Poäng fördelas jämnt över alla frågor. Utförliga och väl underbyggda resonemang ger högre poäng. Tidsuppskattning: 45-60 minuter.

Facit - exempel på svar

E-nivå (enkla och delvis underbyggda resonemang)

- Att anmäla eller inte kan vara svårt. Pliktetik säger att man ska följa regler och anmäla fusk, konsekvensetik tänker på vilka följder det får för vänskapen och om det är bäst att inte säga något, och sinnelagsetik tittar på varför man gör det man gör.
- Pliktetik säger att man ska lämna tillbaka plånboken för det är rätt, konsekvensetik tänker på vad som ger bäst resultat, kanske behålla pengarna eller lämna tillbaka, och sinnelagsetik bedömer om man har en god avsikt att göra det rätta.
- Man kan välja att rädda den som är mest skadad (konsekvensetik), följa regler om att hjälpa den som först behöver hjälp (pliktetik), eller tänka på sin avsikt att hjälpa så gott man kan (sinnelagsetik).
- Pliktetik säger att man aldrig ska ljuga, konsekvensetik kan säga att man ska ljuga för att skydda vännen, och sinnelagsetik bedömer om din avsikt är god när du ljugar eller talar sanning.
- Pliktetik säger att man ska följa företagets regler, konsekvensetik tänker på företagets och miljöns bästa, och sinnelagsetik handlar om att ha goda värderingar och avsikter.

C-nivå (utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang)

- Att anmäla fusk kan ses som att följa skolans regler och plikt (pliktetik), men konsekvensetik väger in relationen till kompiserna och möjliga negativa följder för vänskapen. Sinnelagsetik betonar att motivet bakom handlingen, att skydda rättvisa eller vänskap, spelar roll.
- Enligt pliktetik är det alltid rätt att lämna tillbaka plånboken, oavsett konsekvenser. Konsekvensetik väger in resultatet, t.ex. om ägaren är tacksam eller om pengarna behövs till något viktigt. Sinnelagsetik värderar den personliga integriteten och avsikten att göra gott.
- Vid valet av vem att rädda kan konsekvensetik fokusera på att rädda flest liv eller mest värdefullt liv, pliktetik kan följa en regel om att hjälpa den som är mest i behov eller först på plats, och sinnelagsetik bedömer den hjälpende personens intentioner och omtanke.
- Enligt pliktetik är sanningen alltid viktig, medan konsekvensetik kan motivera en lögn för att skydda vännen från skada. Sinnelagsetik analyserar avsikten bakom handlingen och värderar ärlighet men också omtanke.
- Att fortsätta jobba kan motiveras av plikt mot arbetsgivaren, medan konsekvensetik väger in miljöpåverkan och hållbarhet. Sinnelagsetik reflekterar över personliga värderingar och moraliskt ansvar.

Tags: [Prov](#)